

MERKKIPÄIVIÄ

— 97 vuotta täytti marrask. 15. p:nä karhunkaattaja, talollinen Petter Hilonen Valtimon Haapakylässä. Hänet tunnetaan paremmin nimellä Ukko-Pekko Hilonen. Hän on syntynyt Suojärven Korpijärvellä, mutta asuu nyt evakkotiellään Valtimolla.

Ukko-Pekko Hilonen on ampunut 18 karhua, pyydystänyt Suojärven laajoissa erämaissa kaikenlaisia riistaa, sillä metsästys ja kalastus ovat olleet hänen pääelinkeinoinaan.

Vielä viime vuosinakin Ukko-Pekko Hilonen on harjoittanut kalastusta. Voima ja hyvä kunto on ollut hänelle elinikäistä siunausta. Tupakkaan ja viinaan nähden Pekko Hilonen on koko elämänsä ollut yhtä raitis kuin lääkkeisiinkin.

— 96 vuotta täytti marrask. 12. p:nä leskiemäntä Katri Särkkämäki, o.s. Ryymin, Heinäveden Papinniemessä. Hän on syntynyt Impilahden Kokkoselässä.

— 85 vuotta täytti Martta Matroona Öykkönen 17. 11. 58 Sonkajärvellä, siirtynyt Suojärveltä.

Marraskuun 29. p:nä täytti 75 vuotta maisteri Ada Mäkinen o.s. Makarov. Hän on syntynyt Ilomatsissa, tullut ylioppilaaksi 1903, suorittanut fil. kand. tutkinnon 1908, vihitty fil. maisteriksi 1910. Toimittuaan Värtsilän yhteiskoulun opettajana vv. 1908—1912 hän oli vuodesta 1913 lähtien viime sotiimme saakka Myllykylän kartanon emäntänä Sortavalan maalaiskunnassa ja toimi useina vuosina Sortavalan seminaarissa sekä vv. 1938—1951 ortodoksisen pappisseminaarin suomenkielen ja historian opettajana. Lotta-Svärdjärjestön toimintaan hän osallistui koko sen olemassaoloajan.

— 70 vuotta täytti 1. 1. -59 opettaja Vilho Petro. Hän on syntynyt Salmin pitäjän Mantinsaaressa ja valmistui kansakoulunopettajaksi Sortavalan seminaarista v. 1911. Vuosina 1911—18 hän oli opettajana Karjalassa eri kouluilla ja vv. 1918—21 hän hoiti kansakouluntarkastajan virkaa Repolan ja Porajärven kouluissa Itä-Karjalassa. Salmin keskikoulun ja vapaaopiston opettajana ja johtajana hän oli vv. 1922—23 sekä vuodet 1923—28 Petsamossa Parkkinan koulun opettajana ja siirtyi tämän jälkeen Lunkulansaaressa Kotkaniemen kouluun. Vv. 1940—42 hän oli opettajana Haminan kansakouluissa ja jälleen Kotkaniemenkoulussa Karjalan menetykseen v. 1944 saakka, jolloin hän siirtyi opettajaksi Lahteen, missä opettaja Petro palveli eläkkeelle siirtymisvuoteen 1953 saakka.

— 60 vuotta täytti 8. 12. Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n ammattikoulun rehtori, insinööri Vilho P. Suihko Valkeakoskella. Hän on syntynyt Impilahdella, valmistui insinööriksi v:nä 1925 ja työskenteli ensin Leppäkosken paperitehtaalla sekä tuli Valkeakoskelle Yhtyneet Paperitehtaat Osakeyhtiön palvelukseen v. 1926.

— 60 vuotta täytti 12. 1. Valkeakoskella kauppias Juho Meriö. Hän on syntynyt Sortavalan maalaiskunnassa, suoritti kauppakoulun ja toimi

konttoristina Sortavalassa. Vv. 1919—39 hän oli Aunuksen Puuliike Oy:n palveluksessa Suojärvellä vanhempana konttoristina ja kasöörinä sekä myöhemmin pääkirjanpitäjänä ja pääkasöörinä. V. 1933 hän perusti Kaipa Kauppa Oy:n ja toimi sen johtokunnan puheenjohtajana. Talvisodan jälkeen hän siirtyi Valkeakoskelle.

— 50 vuotta täytti 6. 12. 58 liikkeenharjoittaja rouva Anna Malinen Tikkakoskella. Hän on syntynyt Sortavalan Möntsölässä, kävi Jyväskylän kauppakoulun ja toimi 11 vuotta postinhoitajana Suojärven Kaipaassa. Avioiduttuaan hän perusti ruoka- ja siirtomaatavaraliikkeen Kaipaaseen, mistä sotien alettua joutui muuttaman ensin Lohjalle ja sieltä Tikkakoskelle.

Toimittaja, majuri evp. Pauli Marttina täytti 11. 12. 58 60 vuotta Leppävaaran Harakassa. Hän on syntynyt Viipurissa ja valmistui aktiiviupseeriksi Kadettikoulusta v. 1926 oltuaan sitä ennen res.upseerina vakinaisessa palveluksessa v:sta 1921 lähtien. Hän on suorittanut Taistelukoulun ym. täydennyskursseja sekä palvellut Karjalan Kaartin Rykmentissä, RUK:ssa, Pohj.R:ssä ja viimeksi vsta 1936 alkaen Pv.PE:ssa, kunnes v. 1945 lähti ulkomaille. Hän on ottanut osaa vapaussotaan, Itä-Karjalan heimosotiin vv. 1918—22 sekä viime sotiimme. Majuriksi hänet ylennettiin v. 1942.

Palattuaan ulkomailta maj. Marttina tuli Sanoma Oy:n palvelukseen v. 1950 Helsingin Sanomiin ja sittemmin nykyiseen toimeensa Ilta-Sanomien ulkomaan osaston toimittajaksi. Hän on julkaisut sota- ja matkakokemuksistaan pari muistelmateosta.

Majuri Marttinalla oli Sanoma Oy:n palvelukseen tullessaan takanaan jo monipuolinen elämäntapa, jonka varrelta hän on osannut kerätä runsain mitoin mieleensä huumorin kyllästävä viisautta.

Pauli Marttinan suku on kotoisin Aunuksen-Karjalasta, Säämäjärven pitäjän Jessoilan kylästä. Merkkipäivänään hän joutui lukuisten kunnianosoitusten kohteeksi. Heti ensimmäisenä häntä onnittelivat Karjalan Sivistysseuran johtokunnan lähetystö, sitten seurasivat aseveljet, työtoverit ym. ym.

Huomasimme että . . .

— Niilo Härkösen perheeseen on syntynyt terhakka brihanalku. Äänen puolesta kelpaa vaikka eduskuntaan. Painoa oli yli 4 kiloa.

— Seuramme pitkäaikainen työntekijä, karjalaisen luottamusmies, opettaja Vasilei Keynäs täyttää Helsingissä 75 vuotta 3. 4. 59.

— Viime vuonna lehtemme julkaisi virolaisen runoilijaneron Marie Under'in elämäkertatiedot ja professori Ants Oras'en laatiman arvion nykyisin maanpakolaisuudessa asuvan runoilijattaren tuotannon merkityksestä. Nyt saamamme tiedon mukaan on myös Neuvosto-Virossa julkaistu Marie Underin »Valitud luuletused» (Valitut runot). 6000 kappaleen painos myytiin loppuun hetkessä. Tämäkin osoittaa Viron kansan suurta kansallista nälkää.

— Neuvostoliiton turvallisuuspoliisin päälliköksi on nimitetty Aleksander M. Shelepin. Shelepin on 40-vuotias. Hän toimi ennen nimitystään lähes kuusi vuotta Neuvostoliiton kommunistisen nuorisjärjestön Komsomolin pääsihteerinä. Shelepin osallistui talvisotaan vuosina 1939—40 luultavasti poliittisena upseerina. Shelepin on usein ollut etualalla käsiteltäessä nuorison keskuudessa harjoitettavaa uskonvastaista toimintaa.

— Veitsiluodosta tuli hyvä tieto. Ristipokani, Simon (Suontale) ja Nadjan (Tiutia) poika Pauli Timonen on suorittanut asevelvollisuutensa, saapunut 18. 1. -59 kotiin alikersanttina ja samana päivänä matkustanut Helsinkiin Veitsiluodon Vastuksen riveissä pelaamaan jääpallottelua, joka on hyvin tärkeä Suomen mestaruussarjassa.

Eino S. Rahikainen mustalaisparonina

Siellä soitetaan ja lauletaan, missä oleskelee vienalaissyntyisen ystäväni Prokon poika Eino Samuli. Näin oli Sortavalassa, Äänislinnassa, Helsingissä ja nyt vihdoinkin Vaasassa. Leikkaan Kauppalehden arvostelut hänen kohdaltaan heimolaisten luettavaksi:

Harvoin on ainakaan allekirjoittanut tavannut niin pidättelemättömän laulamisen ilon ja saumattoman yhteishengen kannattelemaa oopperaesitystä kuin oli Johann Straussin »Mustalaisparoonin» ensi-ilta Vaasan kaupungintalossa 29. 1. 59. Itse parooni, Eino S. Rahikainen, vei hänelle hiukan rasittavan tenoriosansa läpi kaikella kunnialla, näytteli hillitysti ja intelligentisti sekä tuki sankaritartaan koko ajan todellisen kavaljeerin tavoin.

Esityksen päättyessä myrskyisiin suosionsoituksiin oli varmasti paikallaan, että Vaasan Oopperayhdistyksen puheenjohtaja, ekonomi Eino S. Rahikainen vei kauniin kukkakimpun tunnetulle vaasalaiselle laulopedagogille, rouva Tyyne Haselle. Olihan esiintyjistä suuri osa hänen oppilaitaan. Vaasalaisten suhtautumista Oopperayhdistyksensä työhön kuvaa puolestaan se, että ensi-illassa ilmoitettiin Vaasan Höyrymylly Oy:n tehneen huomattavan lahjoituksen yhdistyksen työn tukemiseksi.

K. A.

— Vuoden 1958 arvioitujen myyntilukujen perusteella (n. 70.000 pesukonetta ja 35.000 jääkaappia) voidaan todeta, että Suomessa on kaikkiaan käytössä n. 300.000 pesukonetta ja 150.000 jääkaappia.

— Autoja on rekisteröity yli 200.000.

— Pertti Virtarannan kirjassa »Vienen Kansa Muistelee» vilisemällä vilisee ytimekkäitä ja nasevia, lyhyesti asian ytimeen osuvia sanontoja: »Vilu pertti, kely kylmä — emäntä kylänkävijä». »Is-tuuvu! Seisot kun härän kysyjä!» Kun tuli hyvä vieras, sanottih jotta, »niin ois kun tullun tuot-toni Tuonelasta tahi muomoni maan povesta». Kyylyh mennessä sanottih: »Ristikansa kylpömäh». Vieras kiitti kyylyn jälkeen: »Passipo kyylyn lämmittäjällä, vejen soajalla, saunan salvajalla, halon hakkajalla, puun pukkojalla...»

— Lahden Sotilaspiirin komentajaksi nimitetty majuri Yrjö Tehola on ylennetty everstiluutnantiksi. Kyykänlyöjät lausuvat onnitelunsa näiden rivien kautta.

— Jorma Puustinen valittiin Pohjoismaiden Yhdyspankin Tapiolan konttorin johtajaksi.

— Valtion luonnontieteellinen toimikunta on kokouksessaan 27. 1. 59 myöntänyt huomattavimman tieteellisen apurahan — mk 600.000:— — dosentti Eijo Vesaselle.

— Myyntimiehet-yhdistyksen Helsingin osaston edustajaksi liittohallitukseen valittiin Kosti Pamillo.

— Hammaslääketieteen kandidaatin tutkinnon on suorittanut Toivo Olavi Kiirikki.

Karjalaisten vaalivoitto Helsingissä.

Helsingin ortodoksisen seurakunnan valtuustoon, johon yhteensä kuuluu 21 jäsentä, valittiin joulukuun 14 p:nä 8 uutta jäsentä. Valituiksi tulivat heimoveljet Simo Härkönen (573), Kosti Pamillo (573), Heikki Kirkinen (571), Boris Karpela (567), Johannes Kaheinen (564), Jussi Niemelehto (560), Paavo Vasko (554) ja Heikki Setkänen (548). Suluissa olevat luvut merkitsevät kunkin edustajan saamaa äänimäärää. Venäläisen vaalilistan paras nimi sai 473 ääntä. Tulos on Helsingin Ortodoksisen Suomalaisten Seuran yli 30 vuotta kestäneen työn tulosta. Jos karjalaiset ortodoksit osallistuvat vastaaviin vaaleihin yhtä lukuisasti parina seuraavana vuotena, saadaan tästä seurakunnasta oma kotoinen karjalainen seurakunta, kuten muutkin kirkkokuntamme seurakunnat ovat.

Kim Borg

Mieslaulajistamme kuuluisin on Kim Borg. Hän on valloittanut Euroopan ja on valloittamassa Amerikkaa. Mutta ennen kuin hänestä tuli laulaja, hän ehti käydä ankaran sisäisen kamppailun: insinööri tai laulaja. Eräälle päivälehdelle on hänen äitinsä, rouva Hilikka Borg kertonut mm. seuraavan meistä merkittävältä tuntuvaan yksityiskohdan:

Valmistuttuaan Polytekista sodan loputtua, Borg jonkin aikaa toimi insinöörinä Keskuslaboratoriossa. Eräällä kotimatalla kolisevassa raitiovaunussa kypsyi päätös: laulajaksi. Karjalaan jääneestä omaisuudesta oli saatu pieni korvaus. Siitä irroitettiin Kim Borgille hänen oma osansa, lisäksi sai insinöörilaulaja, jolla tuolloin jo oli

useita konsertteja takanaan, omalaatuisen stipendin — ei kuitenkaan laulua, vaan insinööriopintojen täydentämistä varten: hänelle myönnettiin lupa ostaa kruunuja.

Kuultuaan oppilaansa lopullisesta uranvalinnasta, totesi professori Tikka: »Kyllähän Kim hyvin laulaa, mutta kyllä hänestä sentään olisi tullut hyvä insinööri...»

Larin Parasken tyttärentytär

Kun Etelä-Karjalan nuorisoseuraväki suoritti kunniakäynnin Larin Parasken muistopatsaalle 1. 11. 58., tehtiin siellä löytö, jota kansanrunoudesta kiinnostuneet henkilöt ovat odottaneet kymmeniä vuosia. Arvovaltaisten liittojen ja yhdistysten laskettua sepeleensä astui viimeksi patsaan ääreen huivipäinen, kaunisvoivoin nainen käsissään vaatimattomat kukkat ja sanoi:

»Teistä ei kukaan arvaa, kuka minä olen. Näin lehdestä tämän tilaisuuden ja rohkenin tulla. Olen Larin Parasken tyttärentytär, Maria Litmanen. Mummoni kuoli ollessani viisivuotias. Kun hänellä ei ollut meille muuta antaa, luki hän jokaiselle perinnöksi »Herran siunauksen».

Heti muistopatsaan äärellä kuvanveistäjä Niina Sailo pyysi Maria Litmasen ateljeehensa veistääkseen muotokuvan kuuluisan runonlaulajan jälkeläisestä.

Menetetyn Karjalan alueella Palkealan kirkko- maalla on Larin Parasken hautapatsas, jonka Etelä-Karjalan Nuorisoseura pystytti vuonna 1911 maailman kuuluisimpiin kuuluvalla muistinerolle, joka talletti jälkimaailmalle 32.000 säettä kansanrunoutta.

Tuonilmaisiiin ovat poistuneet seuraavat karjalaiset:

— Kapteeni Juho Pössi kuoli 14. 12. 58 Maaningalla. Hän oli syntynyt 15. 1. 1898 Salmassa. Hänet haudattiin Maaningan sankarihautaan. Pössi olikin karjalainen sankaritekojen mies, joka tuli tunnetuksi viimeisissä puolustussodissamme pelottomana ja samalla pelätynä taistelijana. Isänmaa palkitsi hänet korkeimmalla sotilaallisella palkinnollaan Mannerheimin Ristillä. Sodan päätyttyä entinen vihollinen vaati hänen vangitsemistaan. Hän joutui kantamaan niin kutsuttujen »valtion vankien» raskaan osan Miehikkälässä. Hänen kohdallaan voidaan toistaa presidentti Risto Rydin siivekkäät sanat: »Isänmaata voi palvella vankilassakin».

— 14. 12. 58 kuoli Helsingissä vaikean sairauden murtamana rehtori, fil. maisteri Pekka Setkänen. Hän oli syntynyt Salmassa 20. 6. 1892. Päästyään ylioppilaaksi Sortavalan lyseosta v. 1912

hän opiskeli Helsingin yliopistossa matemaattisia aineita valmistuen filosofian kandidaatiksi v. 1916. Fil. maisterin arvon saatuun v. 1917 hän hoiti Salmin keskikoulun matematiikan, fysiikan ja kemian lehtorin tointa, ollen samalla koulun rehtorina vv. 1917—1940, sen jälkeen Jyväskylän tyttölyseon lehtorina viime kevääseen asti. Koulun rehtorina hän toimi vv. 1951—1955. Rehtori Setkänen toimi kotipaikallaan Salmassa useissa luottamustehtävissä, mm. kunnanvaltuuston puheenjohtajana sekä tulo- ja omaisuusverolautakunnan puheenjohtajana, ja vaikutti suuresti suomalaisen kansankäsitteen heräämiseen rajaseudulla. Hän osallistui innokkaasti suojeluskuntatyöhön, toimi kreikkal.kat. kirkolliskokouksen tilintarkastajana vuodesta 1922, kirkolliskokouksen jäsenenä v:sta 1925.

— Jefim Nikitin kuoli 18. 1. 59 Helsingissä. Hän oli syntynyt Aunuksessa 14. 4. 1894. Hän toimi viimeksi kirjanpitäjänä mm. Helsingin Lyhyttavara Oy:ssä, Sukkateollisuus Oy:ssä ja Suomen Sukkatehdas Oy:ssä.

— Nasti Pottonen o.s. Ipatoff on kuollut. Hän oli syntynyt Repolassa v. 1902.

— Opettaja Mikko Hentunen kuoli Varkaudessa 12. 1. 59. Hän oli syntynyt 17. 12. 1879, toimi opettajana Suojärven Salokylässä, Ägljärvellä, Kauhavalla ja Lapualla.

— 24. 12. -58 kuoli kasööri Mikko Pohjamo. Hän oli syntynyt 5. 6. 1881. — Päätettyään koulunkäyntinsä hän antautui liikealalle toimien 22 vuotta silloisen Gromoff & Co:n palveluksessa sekä myöhemmin 10 vuoden ajan Pitkäranta Oy:n palveluksessa yhtiön lopettamiseen saakka Pitkärannan jouduttua venäläisten haltuun.

Karjalaiset Ruotsissa

— Vuosi sitten perustivat Ruotsiin vuosina 1944—1946 olosuhteiden pakosta siirtyneet karjalaiset oman kansallisen ortodoksisen seurakunnan. Seurakunta vietti Boråsissa 17. ja 18. 1. ensimmäistä vuosijuhlaansa. Ilta- ja aamujumalanpalvelukset toimitti kirkkoherra Martin Juhkam. Naisvoittoista kuoroa johti virolainen mitrarovasti Nikolai Raag. Iltajumalanpalveluksen jälkeen kokoonnuttiin Carolin seurakunnan saliin, jossa toim. joht. Boris Karppela Helsingistä puhui Suomen ja Karjalaisten ystävälle rov. N. Raagille, joka hiljakoin täytti 70 vuotta. Lisäksi tässä tilaisuudessa esitettiin Ville Judinin ottamia värikuvia Karjalan Sivistysseuran kyykkäkerhon toiminnasta Helsingin Seurasaressa. Iltatee juotiin runontaitajien Mari ja Iro Remsun kodissa.

Seurakunnan vuosikertomuksesta ilmenee, että suomenkielisiä ortodoksia jumalanpalveluksia on kuluneen vuoden aikana pidetty Boråsissa, Göte-